

Київський національний торговельно-економічний університет
Харківський торговельно-економічний інститут

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Бухгалтерський облік

(повна назва навчальної дисципліни)

для підготовки
студентів ступеня
вищої освіти

бакалавр

року набору

2020

молодший бакалавр, бакалавр
чи магістр

галузі знань

07 Управління та адміністрування

шифр і назва галузі знань

спеціальності

076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

шифр і найменування спеціальності

освітня програма

Митна справа

назва освітньої програми

академічні групи

МС-20

шифри академічних груп

статус дисципліни

обов'язкова

Харків, 2021 рік

Розробник:

Польова Тетяна Володимирівна,
доцент кафедри міжнародного бізнесу,
фінансів та обліку,
кандидат економічних наук, доцент

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю, науковий ступінь, вчене звання повністю

Гарант освітньої програми

Чуйко Марина Миколаївна,
доцент кафедри маркетингу, менеджменту
та торговельного підприємництва,
кандидат технічних наук

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю, науковий ступінь, вчене звання повністю

Програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри
міжнародного бізнесу, фінансів та обліку

назва кафедри

Програму розглянуто та затверджено на засіданні методичної комісії інституту,
протокол від 17.05.2021 р. № 7.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма навчальної дисципліни «Бухгалтерський облік» розроблена відповідно до освітньої програми Митна справа спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність галузі знань 07 Управління та адміністрування.

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у студентів загальних і фахових компетентностей щодо опанування методів раціональної організації та ведення бухгалтерського обліку на підприємствах на підставі використання прогресивних форм і національних стандартів, а також використання облікової інформації в управлінні бізнесом.

Предметом вивчення дисципліни є загальна методологія і методика ведення бухгалтерського обліку на підприємстві.

Міждисциплінарні зв'язки вивчення навчальної дисципліни ґрунтуються на знаннях навчальних дисциплін «Економічна теорія», «Економіка та фінанси підприємства» та є основою для подальшого засвоєння професійних навчальних дисциплін, таких як «Логістика», «Моделювання фінансово-господарської діяльності підприємства».

Мова викладання – українська.

2. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна забезпечує набуття студентами:

загальних компетентностей:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях;

ЗК 10. Здатність діяти відповідально та свідомо.

фахових компетентностей:

ФК 6. Здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, торговельної, біржової і митної діяльності;

ФК 8. Здатність застосовувати основи обліку та оподаткування в підприємницькій, торговельній, біржовій і митній діяльності.

програмних результатів навчання:

ПРН 18. Знати основи обліку та оподаткування в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності та при здійсненні зовнішньоекономічних операцій.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Загальна характеристика бухгалтерського обліку, його предмет і метод

Види господарського обліку: оперативний, статистичний, бухгалтерський.
Види бухгалтерського обліку: фінансовий, управлінський, податковий.
Взаємозв'язок між видами обліку.

Завдання та функції бухгалтерського обліку. Основні принципи бухгалтерського обліку. Користувачі облікової інформації.

Організація бухгалтерського обліку на підприємстві. Облікові вимірники.

Облікова політика підприємств, її суть і значення.

Предмет бухгалтерського обліку та головні його об'єкти. Метод бухгалтерського обліку та основні його елементи.

Класифікація господарських засобів за їх складом, розміщенням і використанням. Класифікація джерел формування господарських засобів.

Тема 2. Бухгалтерський баланс

Балансовий метод відображення і узагальнення інформації. Поняття і призначення бухгалтерського балансу. Зміст і побудова бухгалтерського балансу: актив, пасив, розділи та статті балансу. Додаткові статті бухгалтерського балансу. Регламентовані строки здачі бухгалтерського балансу до державних органів. Види бухгалтерського балансу.

Типи господарських операцій та характеристика змін, які вони спричиняють у балансі.

Тема 3. Рахунки бухгалтерського обліку та подвійний запис

Поняття і призначення рахунків. Побудова рахунків: дебет, кредит, обороти, залишок (сальдо). Активні, пасивні рахунки, їх структура. Подвійний запис, його сутність та значення. Кореспонденція рахунків. Види бухгалтерських проводок.

Синтетичний і аналітичний облік. Рахунки синтетичного й аналітичного обліку. Взаємозв'язок синтетичного й аналітичного обліку. Узагальнення даних поточного обліку. Взаємозв'язок між системою рахунків і балансом.

Основи класифікації бухгалтерських рахунків. Класифікація рахунків за економічним змістом. Класифікація рахунків за призначенням і структурою.

План рахунків бухгалтерського обліку, принципи його побудови та значення.

Тема 4. Документація та інвентаризація, техніка і форми бухгалтерського обліку

Первинне спостереження і його документальне відображення. Бухгалтерський документ і його реквізити. Класифікація бухгалтерських

документів. Організація документообороту.

Місце і роль інвентаризації в системі бухгалтерського обліку. Поняття, мета і завдання інвентаризації. Порядок проведення інвентаризації та відображення результатів. Порядок регулювання інвентаризаційних різниць.

Облікові реєстри, їх класифікація та значення в бухгалтерському обліку.

Основні форми ведення бухгалтерського обліку та їх характеристика. Помилки в бухгалтерських записах та способи їх виправлення. Правила зберігання документів.

Тема 5. Оцінювання та калькуляція

Вимірники, що застосовуються в обліку, їх характеристика. Основи оцінки. Види оцінок. Переваги та недоліки обліку за справедливою вартістю.

Калькуляція як елемент методу бухгалтерського обліку: поняття, значення, об'єкти.

Тема 6. Облік необоротних активів

Визначення основних засобів, їх класифікація. Оцінка основних засобів. Документування господарських операцій з обліку основних засобів.

Облік надходження і вибуття основних засобів. Облік ремонту та модернізації основних засобів. Облік переоцінки основних засобів.

Методи нарахування амортизації. Облік амортизації основних засобів. Узагальнення інформації про основні засоби в облікових реєстрах.

Поняття нематеріальних активів, їх класифікація. Визнання та оцінка нематеріальних активів. Документальне оформлення обліку руху нематеріальних активів. Синтетичний облік нематеріальних активів. Узагальнення інформації про нематеріальні активи в облікових реєстрах.

Тема 7. Облік запасів

Запаси, їх класифікація і оцінка. Бухгалтерські рахунки з обліку запасів. Облік наявності і руху виробничих запасів. Оцінка запасів при їх надходженні на підприємство. Методи оцінки вибуття запасів. Особливості обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів. Інвентаризація виробничих запасів.

Тема 8. Облік грошових коштів та дебіторської заборгованості

Облік касових операцій. Інвентаризація каси. Облік грошових коштів на рахунках у банках. Облік розрахунків з підзвітними особами. Облік поточної дебіторської заборгованості за товари, роботи і послуги. Оформлення розрахункових документів. Порядок відкриття і закриття рахунків в установах банків. Відображення інформації про рух грошових коштів в облікових реєстрах. Зміст дебіторської заборгованості і її групування в обліку. Оцінка дебіторської заборгованості.

Тема 9. Облік власного капіталу

Основні завдання організації обліку власного капіталу. Документування операцій, пов'язаних з формуванням власного капіталу. Характеристика рахунків з обліку власного капіталу.

Поняття і порядок визначення статутного капіталу на підприємствах різних організаційно-правових форм. Облік статутного капіталу та розрахунків із засновниками. Узагальнення інформації про власний капітал в облікових регістрах.

Тема 10. Облік зобов'язань

Організація бухгалтерського обліку зобов'язань. Зміст, характеристика та структура П(С)БО 11 «Зобов'язання». Поняття, визнання, класифікація та оцінка зобов'язань.

Облік кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги. Зміст кредиту та умови його надання. Облік короткострокових позик банку. Облік розрахунків по податках і платежах. Облік розрахунків по інших операціях. Облік розрахунків з учасниками. Облік поточної заборгованості за довгостроковими зобов'язаннями. Документування господарських операцій за поточними зобов'язаннями. Аналітичний облік зобов'язань.

Тема 11. Облік витрат діяльності підприємства

Склад і класифікація витрат. Зміст, характеристика та структура П(С)БО 16 «Витрати». Облік прямих витрат. Поняття та склад загальновиробничих витрат. Облік загальновиробничих витрат. Облік собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг). Облік інших витрат.

Тема 12. Облік доходів і фінансових результатів

Визначення та класифікація доходів. Групування доходів за видами діяльності та рахунки для їх обліку. Визнання та облік доходів від реалізації продукції (робіт, послуг). Облік фінансових результатів. Облік доходів за операціями цільового фінансування. Узагальнення інформації про доходи підприємства.

Тема 13. Фінансова звітність

Склад і призначення фінансової звітності. Бухгалтерський баланс. Звіт про фінансові результати. Звіт про рух грошових коштів. Звіт про власний капітал. Принципи підготовки фінансової звітності. Порядок підписання бухгалтерських звітів.

Теми дисципліни	Обсяг у годинах																								
	денна форма												заочна форма												
	повна						скорочена						Повна						скорочена						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі					
Л		СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС	Л		СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС	Л		СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС	Л		СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		
Тема 11. Облік витрат діяльності підприємства	14	2		2		10																			
Тема 12. Облік доходів і фінансових результатів	14	2		2		10																			
Тема 13. Фінансова звітність	14	2		2		10																			
Курсова робота (проект)																									
Усього годин / кредитів ECTS	180/6	28	2	26		124																			

Навчальні матеріали з освітнього компоненту доступні на Порталі навчальних ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу інституту: <http://beta-edu.htei.kh.ua/moodle/course/view.php?id=5321>.

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Загальна характеристика бухгалтерського обліку, його предмет і метод.

1. Бухгалтерський облік як галузь економічної науки.
2. Нормативно-правове регулювання бухгалтерського обліку.
3. Господарські операції і факти в обліку.

Тема 2. Бухгалтерський баланс.

1. Оцінка і розкриття статей балансу.
2. Порядок читання балансу.
3. Історія розвитку балансу.

Тема 3. Рахунки бухгалтерського обліку та подвійний запис.

1. Характеристика позабалансових рахунків.
2. Облік на позабалансових рахунках.
3. Структура плану рахунків бухгалтерського обліку.
4. Кореспонденція рахунків відповідно до операцій підприємства.

Тема 4. Документація та інвентаризація, техніка і форми бухгалтерського обліку.

1. Бухгалтерські документи, їх класифікація.
2. Організація документообороту і зберігання документів.
3. Поняття форм обліку і вимоги до них.
4. Виправлення помилок у документах.
5. Функції інвентаризаційних комісій.

Тема 5. Оцінювання та калькуляція.

1. Фактична собівартість здійсненого господарського факту.
2. Класифікація видів калькуляцій.

Тема 6. Облік необоротних активів.

1. Порядок нарахування та облік амортизації необоротних активів.
2. Порядок переоцінки основних засобів.

Тема 7. Облік запасів.

1. Методи оцінки вибуття запасів.
2. Облік та розподіл транспортно-заготівельних витрат.
3. Документальне оформлення господарських операцій з руху МШП та їх облік.
4. Ціни й націнки на продукти і товари. Калькулювання продажних цін на продукцію власного виробництва.
5. Порядок видачі довіреностей на отримання цінностей, контроль за їх використанням.

Тема 8. Облік грошових коштів та дебіторської заборгованості.

1. Поняття сумнівного боргу.
2. Порядок приймання розрахункових документів установами банків.
3. Облік витрат майбутніх періодів.

4. Порядок видачі коштів під звіт.

Тема 9. Облік власного капіталу.

1. Сутність і значення власного капіталу в управлінні підприємством.
2. Сутність та порядок обліку нерозподіленого прибутку (непокритого збитку) підприємства.

Тема 10. Облік зобов'язань.

1. Облік довгострокових зобов'язань підприємств.
2. Облік розрахунків з учасниками підприємств.
3. Облік непередбачених зобов'язань.

Тема 11. Облік витрат діяльності підприємства.

1. Порядок визначення собівартості реалізованих товарів.
2. Облік витрат від фінансової діяльності.

Тема 12. Облік доходів і фінансових результатів.

1. Облік доходів від іншої операційної діяльності .
2. Облік доходів від фінансової діяльності.

Тема 13. Фінансова звітність.

1. Зміст та порядок складання Звіту про рух грошових коштів та використання інформації в управлінні підприємством.
2. Зміст та порядок складання Звіту про власний капітал та використання цієї інформації в управлінні підприємством.
3. Порядок виправлення помилок у звітності.

Зміст, порядок виконання та критерії оцінювання самостійної роботи студентів наведено на Порталі навчальних ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу інституту:

<http://beta-edu.htei.kh.ua/moodle/course/view.php?id=5321>.

Організація самостійної роботи студентів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про самостійну роботу студентів Харківського торговельно-економічного-інституту КНТЕУ;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНІ НАВЧАЛЬНИМ ПЛАНОМ

Не передбачено навчальним планом.

7. ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Для визначення рівня засвоювання студентами навчального матеріалу використовуються наступні форми оцінювання та схема розподілу балів:

Осінь 2021/2022 н. р.

№	Рейтингові оцінки	Макс. бали за формами навчання	
		денна	заочна
1	Поточний контроль	60	
1.1	<i>Тема 1</i>		
	Виступ на семінарському занятті	2	
	Тестування на Порталі	2	
1.2	<i>Тема 2</i>		
	Розв'язання розрахункових завдань	2	
	Тестування на Порталі	2	
1.3	<i>Тема 3</i>		
	Розв'язання розрахункових завдань	2	
	Тестування на Порталі	2	
1.4	<i>Тема 4</i>		
	Розв'язання розрахункових завдань	2	
	Тестування на Порталі	2	
1.5	<i>Тема 5</i>		
	Розв'язання розрахункових завдань	2	
	Тестування на Порталі	2	
1.6	<i>Тема 6</i>		
	Розв'язання розрахункових завдань	2	
	Тестування на Порталі	2	
1.7	<i>Тема 7</i>		
	Розв'язання розрахункових завдань	2	
	Тестування на Порталі	2	
1.8	<i>Тема 8</i>		
	Розв'язання розрахункових завдань	2	
	Тестування на Порталі	2	
1.9	<i>Тема 9</i>		
	Розв'язання розрахункових завдань	2	
	Тестування на Порталі	2	
1.10	<i>Тема 10</i>		
	Розв'язання розрахункових завдань	2	
	Тестування на Порталі	2	
1.11	<i>Тема 11</i>		
	Розв'язання розрахункових завдань	2	
	Тестування на Порталі	2	
1.12	<i>Тема 12</i>		
	Розв'язання розрахункових завдань	2	
	Тестування на Порталі	2	
1.13	<i>Тема 13</i>		
	Розв'язання розрахункових завдань	2	
	Тестування на Порталі	2	

№	Рейтингові оцінки	Макс. бали за формами навчання	
		денна	заочна
1.14	<i>Додаткові бали</i>	8	
	Написання тез доповіді на конференції	2	
	Написання та публікація наукової статті	4	
	Підготовка аналітичної інформації	2	
2	Підсумковий семестровий контроль (письмова екзаменаційна робота)	40	
2.1	Завдання на оцінювання теоретичних знань (комп'ютерне тестування)	10	
2.2	Завдання на оцінювання практичних навичок (розрахунково-аналітичне або ситуаційне завдання)	15	
2.3	Завдання на оцінювання професійних вмінь (розрахунково-аналітичне або ситуаційне, або творче завдання)	15	
3	Оцінка з дисципліни	100	

Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-бальною шкалою та шкалою ЄКТС. Умовою допуску до підсумкового семестрового контролю є виконання програми навчальної дисципліни і отримання оцінки за виконання завдань поточного контролю не менше ніж 36 балів. Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60.

Організація та проведення контрольних заходів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про оцінювання результатів навчання студентів Харківського торговельно-економічного інституту КНТЕУ;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

8.1. Основні джерела інформації

1. Бухгалтерський облік : навчальний посібник / Н. С. Акімова, О. О. Говоруха, Л. О. Кирильєва, Т. О. Євлаш. – Харків : Харківський державний університет харчування та торгівлі, 2019. – 182 с.

2. Бухгалтерський облік : підручник / Я. Д. Крупка, З. В. Задорожний, Н. В. Гудзь [та інші]. – Тернопіль : Тернопільський національний економічний університет, 2018. – 460 с.

3. Маслій Н. Д. Бухгалтерський облік : навчальний посібник / Н. Д. Маслій ; Одеський національний університет імені І. І. Мечникова. – Одеса : Астропринт, 2017. – 270 с.

8.2. Додаткові джерела інформації

4. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку

активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [Електронний ресурс]: наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291 // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>. – Станом на 03.05.2021. – Назва з екрана.

5. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [Електронний ресурс]: наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>. – Станом на 03.05.2021. – Назва з екрана.

6. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [Електронний ресурс]: наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291 // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11>. – Станом на 03.05.2021. – Назва з екрана.

7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» [Електронний ресурс]: наказ Міністерства фінансів України від 29.11.1999 р. № 290 // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99>. – Станом на 03.05.2021. – Назва з екрана.

8. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» [Електронний ресурс]: наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 318 // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>. – Станом на 03.05.2021. – Назва з екрана.

9. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» [Електронний ресурс]: наказ Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92 // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>. – Станом на 03.05.2021. – Назва з екрана.

10. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» [Електронний ресурс]: наказ Міністерства фінансів України від 20.10.1999 р. № 246 // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>. – Станом на 03.05.2021. – Назва з екрана.

11. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс]: Закон України від 16.07.1999 р. № 996 // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/996-14>. – Станом на 03.05.2021. – Назва з екрана.

12. Про затвердження Змін до Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні [Електронний ресурс] : постанова Правління Національного банку України від 12.02.2019 р. № 37 // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0037500-19>. – Станом на 03.05.2021. – Назва з екрана.

13. Скоробогатова Н. Є. Бухгалтерський облік : навчальний посібник / Н. Є. Скоробогатова ; Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут» ім. І. Сікорського. – Київ : Політехніка, 2017. – 248 с.